

Wassink, J.F.A., en W. Nouwen, *Boerenschansen. Verscholen voor Staatsen en Spanjaarden* (Weert: Stichting Weertse Historie 2008) 195 p., ill., kaarten, ISBN 978 90 9023611 7.

Een boerenschans is een omwalde en omgrachte schuilplaats aangelegd door de plaatselijke bevolking om zichzelf en het vee in tijden van nood te beschermen tegen stropende legerbenden. Boerenschansen werden vooral aangelegd en onderhouden in de periode 1570 – 1713. De belangrijkste bijdrage die dit boek levert aan de kennis van het fenomeen ‘boerenschans’ is het stuk inventarisatie dat de auteurs ondernomen hebben in voornamelijk de ruime omgeving van Weert, en in de beschrijving van de oprichting en het gebruik van die schansen op basis van opnieuw vooral Weertse archivalia. In het boek is ook de inventarisatie opgenomen die Driessen in 1982 maakte van de schansen in voornamelijk Belgisch Limburg, aangevuld met gegevens uit andere publicaties. Aan een nadere analyse van de ligging en vorm van de schansen op basis van het verzamelde materiaal komen de auteurs echter niet toe.

Aan deze kern gaan drie forse hoofdstukken vooraf waarin – steeds met een scherp oog op het Weertse – de militaire en sociale gebeurtenissen in het centrale deel van de Lage Landen behandeld worden. Zo krijgen die boerenschansen een brede context. Het boek wordt afgesloten met enkele voorbeelden van hergebruik van boerenschansen.

In deze inventarisaties zijn slechts enkele schansen in het voormalige herzogdom Brabant opgenomen. Terloops wordt opgemerkt dat er ook in Tilburg geweest moeten zijn, maar dat nadere gegevens ontbreken. Het zal niet tot Tilburg beperkt geweest zijn, want heel het noorden van Brabant werd in de jaren 1570 – 1713 voortdurend door dezelfde roofgroepen geteisterd als het Weertse land. Ik weet er al vast in Princenhage en Chaam. Er valt dus in het Brabantse nog wel wat inventarisatiewerk te doen! Dit boek kan daarbij een leidraad zijn.

Karel A.H.W. Leenders